

Vergaderjaar 1984–1985 Nr. 203

18 351

Regeling van het lidmaatschap van het koninklijk huis (Wet lidmaatschap koninklijk huis)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ALGEMENE ZAKEN EN HUIS DER KONINGIN¹

Vastgesteld 4 juni 1985

De leden van de fractie van de **V.V.D.** onderschreven datgene wat door de leden van de **V.V.D.**-fractie in de Tweede Kamer is opgemerkt, nl. dat op grond van artikel 39 van de Grondwet een blijvend ongeregeld laten van het lidmaatschap van het koninklijk huis ontoelaatbaar is. Zij waren – mede gezien de lange voorgeschiedenis – bereid te erkennen – zij het sommige leden slechts zeer node – dat het onderhavige voorstel het enig bereikbare compromis is tussen regering en volksvertegenwoordiging. Bezien in het licht van het bovenstaande zullen zij hun stem aan dit wetsvoorstel niet onthouden.

Met name die leden van de fractie die ernstige moeilijkheden met dit wetsvoorstel hebben, wilden er nog eens op wijzen, dat naar hun mening met name de kinderen van Prinses Margriet en de heer Van Vollenhoven door hun lidmaatschap van het koninklijk huis onnodige vrijheidsbeperkingen opgelegd krijgen. Daaraan doet niet af, dat zij over bijvoorbeeld 20 jaar dat lidmaatschap zullen verliezen als Koningin Beatrix door één van haar kinderen wordt opgevolgd. Op dat tijdstip zijn eventuele stappen in hun maatschappelijke carrière reeds al dan niet gezet. In de memorie van antwoord lezen deze **V.V.D.**-leden dat ten aanzien van de beoordeling of een maatschappelijke functie door leden van het koninklijk huis kan worden vervuld deze leden allereerst zelf kunnen kiezen. Daarna volgt overleg met de betrokken minister teneinde zo nodig de ministeriële verantwoordelijkheid te activeren.

Met andere woorden – aldus deze leden – het is de minister die uitmaakt of de bedoelde leden van het koninklijk huis een functie, bijvoorbeeld in het bedrijfsleven, de advocatuur of het openbaar bestuur of iets dergelijks mogen vervullen. Interpreteren deze leden de gewisselde stukken goed als zij concluderen, dat ook als voor een zodanige functie het groene licht is gegeven ten aanzien van de uitvoering de ministeriële verantwoordelijkheid kan worden geactiveerd, d.w.z. ondersteunend, een fraai woord voor een preventief ministerieel optreden, dan wel corrigerend? Dit zal de neiging tot het uitoefenen van een maatschappelijke functie door leden van het koninklijk huis niet vergroten.

Een voordeel achten deze leden dat nu onomstotelijk is komen vast te staan, dat de ministeriële verantwoordelijkheid voor leden van de koninklijke familie, die geen lid zijn van het koninklijk huis niet groter is dan de ministeriële verantwoordelijkheid voor de daden van elke staatsburger die schade zouden kunnen toebrengen aan het openbaar belang.

¹ Samenstelling: Kaland (CDA) (voorzitter), Christiaanse (CDA), mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA), Vermeer (PvdA), mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Feij (VVD), Geertsema (VVD), Vis (D'66), Vogt (PSP), IJmker (CPN), Abma (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

Tenslotte zouden deze leden nog eens duidelijk de passage in de memorie van antwoord willen onderstrepen, waarin wordt gesteld dat de ministeriële verantwoordelijkheid behoedzaam moet worden uitgeoefend en wel zodanig dat ten aanzien van elk lid van het koninklijk huis een juist evenwicht wordt gevonden tussen zijn of haar publieke positie en het recht op inrichting van het leven naar eigen inzicht. De eerste verantwoordelijkheid – aldus luidt die passage verder – ligt bij het betrokken lid zelf. De ministeriële verantwoordelijkheid beoogt in haar materiële werking op de eerste plaats te beschermen en niet te bedillen.

Deze leden hoopten, dat achtereenvolgende kabinetten zich deze passage indachtig zullen tonen.

Bij hetgeen hierboven gesteld werd sloten de leden van de **P.v.d.A.** en **D'66** zich aan.

De leden van de fractie van **D'66** stelden voorts de volgende vragen. Als een lid van het koninklijk huis ontslag vraagt laat zich dan werkelijk nog een situatie bedenken waarin het weigeren van het ontslag gegrond kan worden op het staatsbelang? Met andere woorden kan het staatsbelang gediend zijn met het tegen de zin van de betrokkene, handhaven van het lidmaatschap van het koninklijk huis?

De leden van de fractie van het **C.D.A.** betuigden hun instemming met het onderhavige wetsvoorstel. Zij wilden zich in dit verslag onthouden van het maken van opmerkingen en het stellen van vragen. Wel behielden zij zich het recht voor tijdens de openbare beraadslaging nader in te gaan op met dit voorstel samenhangende vragen.

De voorzitter van de commissie,
Kaland

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld